

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 29. broj

16. srpnja 2026.

cijena 300 Ft

Oproštajna svečanost u Santovu

FOTO: STIPAN BALATINAC

6. stranica

Oproštajna svečanost u Pečuhu

7. stranica

Na izletu u Hrvatskoj

11. stranica

Hrvatski dan u Mlinarcima

14. stranica

Ulaganje u mlade naša je budućnost

Koliko puta čujemo da na mladima svijet ostaje. To može biti samo da se nešto „pametno“ kaže, ali i nešto što je vrlo ozbiljna stvar ako je u pitanju naša budućnost.

Sredinom srpnja obilježavamo Svjetski dan vještina mladih, koji se na inicijativu Opće skupštine UN-a obilježava od 2015. godine 15. srpnja kako bi se podigla svijest o važnosti ulaganja u mlade. Mladi se danas suočavaju ne samo s brojnim izazovima nego i brzim promjenama, a nije im lako snaći se i postati odgovornim i punopravnim članovima društva.

Tako je to u svakoj zajednici, pa i u našoj maloj hrvatskoj zajednici u Mađarskoj. Velika je odgovornost i nas odraslih, bez obzira na profesiju, da ih potaknemo na uključivanje u društvo, u zajednicu. Od mladih pak zahtijeva prepoznavanje istoga, učenje, uključivanje, prilagođavanje i nošenje sa svim izazovima suvremenog svijeta.

Dakako, mladi trebaju primjer kako bi postupno mogli preuzeti društvenu ulogu. Primjer u obitelji, u užoj i široj zajednici. Kako bi prepoznali važnost ne samo učenja, stjecanja vještina, već u skladu sa svojim sposobnostima i vještinama i važnost društvenog angažiranja.

Najžalost, ako je u pitanju naša mala zajednica, daleko smo od toga. Ne vidimo zanimanje mladih za angažiranje u društvenom životu naše zajednice. Još u kulturnom životu to zanimanje i postoji, ali kad je u pitanju društveni, da ne kažem politički život, onda moramo biti zabrinuti. Naša je odgovornost, odgovornost nas odraslih – učitelja, društvenih i kulturnih djelatnika, da ukažemo na važnost angažiranosti, da im ukažemo na potrebu zajednice, da im podignemo svijest o odgovornosti za svoju zajednicu, da ih potaknemo na razmišljanje, na potrebu vizije za budućnost.

Dok mlade posve neopravdano tretiramo samo kao mlade koji nisu dorasli zadatku, dok ih samo poučavamo, dok se njima kitimo samo riječima, a ne i djelima, teško je očekivati napredak na tom polju. Nije dovoljno ponavljati da na mladima svijet ostaje, nego prema njihovim sposobnostima i vještinama treba dati priliku da se pokažu i dokažu.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Nekad su novinari prije objavljivanja provjeravali svaku relevantnu informaciju. Danas se često objavljuje sve i svašta iz vlastitog, ne javnog prostora.“

Što je danas zadaća profesionalnog novinarstva? U vremenu kad se informacije šire brže nego ikad, a istina sporije nego ikad prije, to pitanje više nije samo profesionalno – ono je društveno, pa i egzistencijalno.

Neki tako olako izriču i daju naizgled jednostavnu, ali duboko uznemirujuću dijagnozu: „Tiskani mediji su mrtvi.“ No, ono što zapravo nestaje nije novinarstvo, nego njegov stari oblik. Suština ostaje ista, ali se okruženje radikalno promijenilo. Upravo u toj promjeni profesionalno novinarstvo više nije privilegija, nego odgovornost.

Jer danas vijesti postoje svagdje. Na društvenim mrežama, portalima, u algoritmima umjetne inteligencije. Informacija nikad nije bilo više, ali pouzdanih informacija nikad nije bilo manje. Upravo tu počinje prostor profesionalnog novinarstva. Njegova prva i temeljna zadaća ostaje ista kao i nekad: provjera istine.

Nekad su novinari prije objavljivanja provjeravali svaku relevantnu informaciju. Danas se često objavljuje sve i svašta iz vlastitog, ne javnog prostora. Razlika između ta dva pristupa nije samo profesionalna, ona je civilizacijska. Jer bez povjerenja u informacije nema ni povjerenja u društvo. Za to su potrebni profesionalci.

Druga je zadaća novinarstva razumijevanje. U svijetu preplavljenom fragmentima, naslovima i „klikovima“ novinar više nije samo prenositelj vijesti, nego tumač stvarnosti. Površna informacija više nije

dovoljna. Ono što ostaje vrijedno jest istraživanje, kontekst i sposobnost da se priča ispriča jasno, točno i odgovorno. Za to je potrebno znati analitički promišljati i znati pisati. Pisanje je bilo i ostalo najteža disciplina u novinarstvu. Ne zato što je tehnički zahtjevno, nego zato što traži znanje, iskustvo, odgovornost i – možda najviše – poštenje prema čitatelju.

Treća je zadaća profesionalnog novinarstva otpor. Otpor površnosti, otpor dezinformacijama, otpor pritiscima, bilo političkim, bilo tržišnim. U vremenu kad klikovi često određuju sadržaj lako je skliznuti u proizvodnju „laksih“ vijesti. Zato su važni i bit će sve važniji oni mediji koji nude nešto više: vjerodostojnost.

I naposljetku, možda najvažnije – novinarstvo mora zadržati svoju ulogu javnog dobra. Mediji koji nisu financijski stabilni teško mogu biti slobodni. No mediji koji služe isključivo interesima privatnih vlasnika također gube svoju svrhu. Između ta dva pola nalazi se ono što čini srž profesionalnog novinarstva: služenje javnosti. U vremenu umjetne inteligencije, algoritama i društvenih mreža novinarstvo nije izgubilo smisao. Naprotiv, nikad nije bilo potrebnije. Jer u svijetu u kojem svatko može objaviti informaciju vrijednost više nije u tome tko je prvi – nego tko je točan. A to je, i ostat će, temeljna zadaća profesionalnog novinarstva.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik,
tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

Hrvatski ljetopis

Hrvatski kao drugi
i strani jezik

U Zagrebu će se 14. i 15. listopada 2005. u organizaciji Odjela za kulturu hrvatskoga jezika Hrvatskoga filološkoga društva održati znanstveni skup Hrvatski kao drugi i strani jezik, prvi skup posvećen toj temi. Usvajanje hrvatskoga kao drugoga i učenje hrvatskoga kao stranoga jezika tek se posljednjih deset godina počelo sustavnije proučavati. Danas se njime bavi na nekoliko znanstvenih projekata, a uskoro će iz tiska izaći i prva knjiga posvećena toj temi.

Za sudjelovanje na skupu prijavljeno je četrdeset i osam izlaganja šezdeset autora, od toga trinaest iz inozemstva, za njih je već napravljen program (www.Ffzg.Hr/hidis).

Osim izlaganja održat će se i predstavljanje knjiga i programa te tzv. posterska sekcija za koju se još primaju prijave, gdje će se plakatima ili kratkim izlaganjima predstaviti znanstveni i stručni projekti, nastavni programi i ostalo vezano uz hrvatski koji se uči kao J2. Koliko je ovo područje obuhvato pokazuje popis tema o kojima će se govoriti na skupu: hrvatski i inozemna nastava, usvajanje i učenje hrvatskoga u inozemstvu, dvojezičnost i višejezičnost, jezik i međujezik, kontrastivna sintaksa, kontrastivni i strani leksik, jezik i govor, riječi u kontekstu, usvajanje posebnih riječi, usvajanje promjenjivih riječi, programi i prilagodba te sredstva u nastavi hrvatskoga kao stranoga jezika.

Skup će završiti okruglim stolom **Hrvatski kao komunikacija**. Ovaj će skup zasigurno biti koristan za razmjenu iskustava, a nadamo se da će pomoći i u rješavanju barem nekih poteškoća s kojima se susreću i nastavnici i učenici hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika te potaknuti zanimanje stručnjaka za intenzivnije bavljenje ovim područjem. Između inih Skup će nazočiti dr. Živko Gorjanac s Bajke učiteljske škole koji će izlagati na temu Strane riječi u Santovačkom šokačkom govoru.

Za nas je nema?

Nekad, a možda i dandanas, lijepa je tradicija da svim pedagozima koji su navršili 50. godinu nakon dobivanja diplome, završivši učenje na višim školama, sveučilištima, ako su još živi, uruče tzv. Zlatnu diplomu okićenu zlatnim prstenom.

Nekoliko mladića i djevojaka, među njima i ja, 1955. godine dobili smo diplomu koja svjedoči da smo imenovani za učitelje, nastavnike osnovnih škola u Mađarskoj. Nije nas bilo mnogo pripadnika nacionalnih manjina, ali nas je bilo! Grupa se sastojala od Rumunja, Slovaka, Srba i Hrvata. Naše diplome okićene su grbom Narodne Republike Mađarske, petokrakom, čekićem i klasom pšenice. Broj moje diplome je 146/1955. Škola u kojoj smo završili studije zvala se: *Apáczai Csere János Pedagógiai Főiskola*. Struka: historija-južnoslavenski. Budimpešta. 9. srpnja. 1955. g. Potpisali su ju dr. *Szentirmay Jánosné*, predsjednica ispitivačkog odbora, i *Kiss Sándor*, dekan.

Svi smo vjerojatno iznad sedamdesete, a meni je umalo osamdeset, no sjećam se još nekih imena – Slovaci: *János Hardy*, *András Tejsi*, *Elizabeta Krivjansky*; Rumunji: *Ilona Madár*, *Jan Petrušan*; mi, tzv. južni Slaveni: *Jakov Dujmov*, *Ana Kuštra*, *Zorka Vukosavljević*, *Slavna Đukin*, *Ivan Salai*... Ne znam koliko nas još ima na površini našega planete, niti znam tko gdje stanuje, stoga u pišem ove retke, štovano uredništvo, da nam pomognete kako bismo saznali jedni za druge.

Probajte biti tragači za našim manjinskim pedagozima, da i oni dobiju što im po zakonu pripada jer, vjerujte mi, to su zaslužili!

Joška Vlačić Manglin

Etnofrizura

U izdanju vinkovačke Gatalinke d.o.o. izdat će se 400-stranična knjiga u kojoj će se prikazati raznorazne etnofrizure što su ih nosili Hrvati. Budući da su Hrvati u Mađarskoj također imali tipične frizure, autorica Blanka Zakula željela je prikazati i etnofrizuru iz nekoga hrvatskog naselja u Mađarskoj. Tim sam povodom zamolila Lukovičanku Anušku Dudaš da mi pomogne. Ona mi je i ovaj put, kao i uvijek, bila od pomoći i Miri Mijatović načinila prekrasnu podravsku frizuru, koju je prije nekoliko godina i ona nosila. Tako ćemo imati priliku u hrvatskom izdanju vidjeti i njezin rad. Još jednom joj zahvaljujemo!

Renata Božanović

TRENUTAK ZA PJESMU

Ivan Slamnig

Radanje

Radanje užasno boli,
svi se u tome slažu,
gore nego kamenci
ili uložci, tako mi kažu.

Dijete nismo ni pitali,
još govori svemirskim šprahom,
u Bigu Bangu se stvorilo
i plače prvim dahom.

Ne želim opet zatupiti,
ne želim da se svađam.
O Bože, Koga Te nema,
zašto se besprekidno rađam.

TJEDAN HRVATA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Od 25. do 31. svibnja u Zagrebu je prvi put održan Tjedan Hrvata izvan Republike Hrvatske, manifestacija koju je na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i odlukom Hrvatskog sabora organizirao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Cilj manifestacije bio je jačanje zajedništva hrvatskog naroda, povezivanje Hrvata izvan domovine te predstavljanje bogatstva hrvatske kulturne, znanstvene i društvene prisutnosti diljem svijeta.

Tjedan je otvoren u Hrvatskoj matici iseljenika uz izložbu posvećenu Virgiliju Nevjestiću, jednom od najpoznatijih europskih grafičara 20. stoljeća, te glazbeni program i recital studenata Hrvata izvan Republike Hrvatske. Otvorenju su nazočili predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Zdeslav Milas te brojni uzvanici iz političkog i društvenog života.

Tijekom Tjedna održan je velik broj kulturnih, znanstvenih i društvenih događanja, okruglih stolova i konferencija. Posebnu pozornost izazvala je konferencija „Biram Hrvatsku“, posvećena povratnicima i mogućnostima života i rada u Hrvatskoj, te MED&X Annual Biomedical Forum 2026., koji je okupio hrvatske liječnike, znanstvenike i stručnjake iz cijeloga svijeta.

Okrugli stol o medijima

Održan je okrugli stol „Sport i Hrvati izvan Republike Hrvatske – identitet, sustav i povezanost“, okrugli stol „Kultura, jezik, identitet“, okrugli stol „Kapital povratnika i useljenika iz hrvatskog iseljeničtva – novi migracijski trendovi“, okrugli stol „Snaga hrvatske mreže: priče koje pokreću prilike“. Otvorena je multimedijaska izložba „Svjeto-vima hrvatskih povratnika“. Predstavilo se Gradsko kazalište mladih Vitez s predstavom „Pidžama za šestero“, HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice s predstavom „Tamburaški oproštaj“, Dramska skupina centra izvrsnosti, znanja, umijeća i sposobnosti (pri Osnovnoj školi fra Mije Čuića – Bukovica, Tomislavgrad) s predstavom „Otac Herce-

Politički predstavnici Hrvata izvan Republike Hrvatske

govine“, Hrvatsko narodno kazalište Mostar s predstavom „Čelava pjevačica“. Predstavljen je projekt i održana dječja radionica „Igračka u srcu“. Na radionici su sudjelovala djeca Folklorne grupe Koljnof.

Na Europskom trgu održana je Šetnica kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske, gdje su posjetitelji uz glazbu, nastupe i izložene predmete mogli upoznati bogatu tradicijsku i kulturnu baštinu hrvatskih zajednica izvan domovine. Predstavili su se i Hrvati iz Mađarske: Neprofitno poduzeće „Croatica“, Ženska vokalna skupina „Biser“ iz Unde, Đuro Jakšić iz Mohača s bušarskim rekvizitima i Zoltán Horváth iz Mohača s vinima.

U okviru Tjedna održani su i brojni okrugli stolovi posvećeni temama identiteta, medija, sporta, kulture i položaja Hrvata u susjednim državama. Na okruglom stolu „Hrvati u susjednim državama: izazovi i perspektive“ govorilo se o očuvanju identiteta, obrazovanju na materinskom jeziku, političkoj zastupljenosti te demografskim i socioekonomskim izazovima hrvatskih zajednica. Sudjelovali su, među ostalima, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane Ivan Anušić, zastupnik u Europskom parlamentu Karlo Ressler, predsjednica Federacije BiH Lidija Bradara, saborska zastupnica i predsjednica HNV-a Srbije Jasna Vojnić i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gudan.

U Hrvatskoj matici iseljenika održan je i okrugli stol o medijima Hrvata izvan Republike Hrvatske na kojem su sudjelovali urednici i predstavnici hrvatskih medija iz manjinskih zajednica i iseljeničtva, među njima ravnateljica

Croatice Timea Šakan-Škrin i glavna urednica Hrvatskog glasnika Branka Pavić Blažetin. Raspravljalo se o ulozi medija u očuvanju hrvatskog jezika i identiteta te o važnosti međusobnog povezivanja.

Kulturni program Tjedna obogatilo je i gostovanje Hrvatskog kazališta iz Pečuha na sceni zagrebačkog Histriona s predstavom „Čaruga“ Ivana Kušana u režiji ravnatelja kazališta Slavena Vidakovića. Zagrebačka publika predstavu je već imala priliku vidjeti u ožujku na 19. Gumbekovim danima, a novo gostovanje održano je u sklopu programa Tjedna Hrvata izvan Republike Hrvatske. Redatelj Slaven Vidaković istaknuo je zadovoljstvo suradnjom s hrvatskim kazalištima te važnost povezivanja hrvatskih kulturnih institucija izvan domovine i u Hrvatskoj.

U Francuskom paviljonu Studentskog centra održana je večer pod nazivom „Hrvatski identitet u pokretu – film, tradicija i sjećanje“ uz izložbe posvećene tradiciji sicanja kod Hrvatica u Bosni i Hercegovini i bunjevačkom običaju Dužijance, nastup Ansambla LADO te projekciju filma „Unspoken“ redatelja Damiana Walshe-Howlinga. U Hrvatskoj matici iseljenika koncert je imao Tamburaški sastav „Koprive“ iz Petrova Sela.

Program Tjedna zaključen je simboličnim upućivanjem pisama i razglednica s prigodnom poštanskom markom Tjedna Hrvata izvan Republike Hrvatske.

Glavna poruka manifestacije bila je da je hrvatski narod jedan, bez obzira na to gdje živi, te da su zajedništvo, povezanost i očuvanje identiteta temelj odnosa Republike Hrvatske prema Hrvatima izvan domovine.

Branka Pavić Blažetin

Hrvati u susjednim državama: izazovi i perspektive

U okviru Tjedna Hrvata izvan Republike Hrvatske 28. svibnja održan je okrugli stol na temu „Hrvati u susjednim državama: izazovi i perspektive“. Okrugli stol bavio se ključnim izazovima hrvatskih zajednica izvan domovine – očuvanjem identiteta, obrazovanjem na materinskom jeziku, političkom zastupljenošću te socioekonomskim i demografskim trendovima. Cilj susreta bio je definirati konkretne preporuke za unapređenje položaja i dugoročnu održivost hrvatskih zajednica te jačanje njihove povezanosti i veza s domovinom.

Na okruglom stolu sudjelovali su Ivan Anušić, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane, Karlo Ressler, zastupnik u Europskom parlamentu, Lidija Bradara, predsjednica Federacije Bosne i Hercegovine, Jasna Vojnić, zastupnica u Hrvatskom saboru i predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, te Ivan Gugan, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu.

Na skupu je istaknuto kako je potpora Hrvatima izvan Republike Hrvatske trajna politika hrvatske države te da Hrvatska ima obvezu

biti uz hrvatske zajednice izvan domovine, osluškivati njihove potrebe i pružati im političku potporu.

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane Ivan Anušić naglasio je kako su Hrvati izvan Hrvatske velik potencijal, i gospodarski i demografski. Podsjetio je i da, osim Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, potporu pružaju i županije, gradovi i općine, baš kao što su Hrvati izvan Hrvatske pomagali Hrvatskoj devedesetih godina.

Tematska sjednica saborskog Odbora za Hrvate izvan RH

Hrvatska nacionalna manjina u europskim državama nema prava koja bi trebala imati

Hrvati koji žive u 12 europskih država u kojima imaju status nacionalne manjine nemaju ni približno ista prava kakva u Hrvatskoj uživaju 22 nacionalne manjine, a bez potpore Vlade Republike Hrvatske i financijske pomoći koju dobivaju teško bi uopće opstali, rečeno je 28. svibnja na tematskoj sjednici saborskog Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Na njoj su sudjelovali predstavnici Hrvata iz svih 12 država u kojima Hrvati imaju status nacionalne manjine. Najviše ih živi u Srbiji, oko 39 tisuća, a najmanje na Kosovu – svega oko 180, prenosi HINA.

Govoreći o financiranju aktivnosti hrvatskih zajednica, saborska zastupnica Jasna Vojnić, članica Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske i inicijatorica sjednice, istaknula je da se modeli financiranja razlikuju od države do države, ali da su sredstva uglavnom nedostatna za ozbiljniji razvoj i napredak hrvatskih zajednica.

Sjednici su nazočili i predstavnici Hrvata iz Mađarske u Savjetu Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske – Ivan Gugan i Andrija Handler.

Tijekom rasprave izneseni su brojni specifični problemi s kojima se suočavaju hrvatske zajednice u pojedinim državama. Predstavnik Hrvata u Mađarskoj zabrinjava inicijativa za priznavanje Bunjevaca kao posebne nacionalne manjine u Mađarskoj, prenosi profil NIU „Hrvatska riječ“. HINA također navodi kako je glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gugan izrazio bojazan da manjine zbog velikih političkih promjena u Mađarskoj više nisu u fokusu javnosti i politike te da novi mađarski premijer u svojim govorima nije spominjao nacionalne manjine.

Predstavnici Hrvata iz Srbije upozorili su na nedostatak političke zastupljenosti jer u Narodnoj skupštini Republike Srbije nemaju svojeg predstavnika zato što je gotovo nemoguće dosegnuti potreban izborni prag. Istaknuto je kako su zajamčeni mandati dio međudržavnog sporazuma između Hrvatske i Srbije (tadašnje Državne zajednice Srbije i Crne Gore) na čijoj provedbi Hrvatska i dalje inzistira.

Predstavnici Hrvata iz Slovenije upozorili su kako im nije priznat status nacionalne manjine te da se na popisu stanovništva ne mogu izjasniti kao Slovenci hrvatskog podrijetla. Procjenjuje se da u Sloveniji živi više od 35 tisuća Hrvata.

Na Kosovu je ostalo manje od 150 Hrvata, a tragovi hrvatske povijesti, koja na tom prostoru traje više od sedam stoljeća, gotovo su nevidljivi. Predstavnicima hrvatske manjine poručeno je kako Republika Hrvatska stoji iza njih, ne samo financijski nego i politički.

Teška je situacija i u Austriji, osobito među gradišćanskim Hrvatima koji se bore za očuvanje jezika i dopunske nastave na hrvat-

skom jeziku. Njihovi su predstavnici apelirali da se austrijske vlasti upoznaju s hrvatskim modelom zaštite nacionalnih manjina – „za koji ne znaju, a trebali bi“.

Ništa bolja situacija nije ni na Kosovu i u Sjevernoj Makedoniji, kao ni u ostalim državama u kojima Hrvati nemaju priznat status nacionalne manjine.

„Zato Republika Hrvatska ulaže tolika sredstva i iz godine u godinu ih povećava. Mislim da je vlada Andreja Plenkovića pokazala veliku skrb za hrvatsku nacionalnu manjinu u ovih 12 država, kako uz kapitalne projekte tako i uz pojedinačne potrebe koje zajednice iskazu“, istaknula je Jasna Vojnić.

Državni tajnik u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Frano Matušić naglasio je kako Hrvatska u svojem Ustavu priznaje 22 nacionalne manjine te ima Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina koji omogućuje visoku razinu financiranja i političke zastupljenosti.

„Hrvatska ima osam zajamčenih mjesta u Hrvatskom saboru za predstavnike nacionalnih manjina – od toga tri za srpsku nacionalnu manjinu, koja je najbrojnija, te još pet mjesta za ostale manjine, s punim pravom odlučivanja o svim pitanjima. Mislim da smo time postigli jedan od najviših standarda u Europskoj uniji. Kad bi i druge države primijenile takve standarde, danas bismo govorili o sasvim drukčijem položaju manjina“, rekao je Matušić.

Predsjednica Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zdravka Bušić zaključila je kako bi trebalo postojati više reciprociteta u zaštiti manjinskih prava, „a toga danas nema“.

Branka Pavić Blažetin

Oproštajna svečanost osmaša u Santovu

U petak 12. lipnja održana je oproštajna svečanost osmaša Hrvatske osnovne škole u Santovu. Od matične ustanove oprostilo se 13 osmaša, ujedno 80. naraštaj učenika santovačke ustanove, od kojih će neki svoje školovanje nastaviti u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležu u Pečuhu.

Učenici su 8. razreda Dávid Baráth, Jázmin Kiara Debella, Máté Frányó, Renata Guti, Kármén Korina Korsós, Áron István Kovács, Mia Árven Mojzes, Bálint Ördög, Zsuzsanna Sebők, Márkó Tanics, Bálint Turcsányi, Lili Luca Végh i Alen Zelenika. Razrednica je bila nastavnica Ildikó Varga Kráncz.

Već po tradiciji svečanost je počela u razrednim okvirima u auli škole oproštanjem osmaša od razrednika i roditelja, a nakon što se oglasilo posljednje školsko zvono, osmaši su u pratnji sedmaša, a predvođeni ravnateljicom i razrednicima, još jedanput obišli školske hodnike.

Nazočnima se obratila ravnateljica Marija Žužić Kovač

Zajednička fotografija ispred školske zgrade

Svečanost je nastavljena u dupkom punom Kulturnom domu uz prigodne oproštajne riječi, pjesmu, stihove, tambure i ples. Strukom cvijeća osmaši su zahvalili svojim učiteljima, nastavnicima i uzvanicima. Već po tradiciji osmaši su privezali na školsku zastavu svoju vrpču i simbolično je predali sedmašima.

Zajednička pjesma u pratnji školskih tamburaša

Nazočnim učenicima, roditeljima, učiteljima, gostima, a posebno osmašima obratila se ravnateljica škole Marija Žužić Kovač. Uputila je na novu dionicu njihova života poželjevši im uspješan nastavak školovanja i sretan put u život.

Dio uzvanika, gostiju i roditelja

„Proteklih osam godina niste prikupljali samo ocjene i puke informacije, nego ste dobili nevidljivi kompas koji će vam pomoći da pronađete rješenja i kada put postane težak. Iskoristite stečeno znanje na najbolji način, vjerujte u sebe i borite se za svoje ciljeve“, poručila je zaključno osmašima ravnateljica Marija Žužić Kovač poželjevši im da pronađu svoj put te da budu sretni i uspješni.

Dojmljiva je bila zajednička pjesma osmaša u pratnji tamburaškog orkestra kao i posljednji ples na kraju svečanosti.

S. B.

KRLEŽINI OSMAŠI

„Vjeruj u sebe i svoje snove jer svaki mali korak vodi te bliže tvom cilju!”

Svečani oproštaj učenika 8. a razreda Hrvatske škole Miroslava Krleže održan je 12. lipnja 2026. godine. Taj razred pohađali su: Dušan Ádám, Oszkár Gábor Bolla, Lili Anna Böröcz, Janka Dolgos, Kristóf Gál, Kende Csongor Géryni, Zóra Gyömbér, Alíz Hamvas, Mirna Kassanin, Dominik Kovácssevecs, Lili Kovácssevecs, Márk Lövényi, Bruno Marijančić, Hanna Luca Mészáros, Jana Micevski, Noel Perjás, Soma Perjás, Anna Pethő, Nimród Roland Rác, Boglárka Szalai, Szabolcs Gorán Szokolovics, Damján Dániel Végh i Zora Zsifkó. Njihov razrednik bio je Tibor Végh.

Mnogi će učenici svoje obrazovanje nastaviti u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže.

Obraćajući se učenicima, ravnateljica Janja Živković Mandić istaknula je kako je za svaku manjinsku školu posebno važno uspijeva li zadržati svoje učenike i prenijeti im vrijednosti zbog kojih će poželjeti ostati u istoj ustanovi i tijekom sljedeće obrazovne etape.

„Vi ste u tom pogledu pružili primjer koji ulijeva nadu i donosi radost. S velikim ponosom mogu reći da će čak 80 posto učenika vašega razreda nastaviti školovanje u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže. To nije samo statistički podatak. To je povratna informacija. Povratna informacija našim učiteljima da njihov trud ima smisla. Povratna informacija vašim roditeljima da su prije mnogo godina donijeli dobru odluku. I povratna informacija nama da smo tijekom osam godina osnovnoškolskog obrazovanja uspjeli prenijeti nešto doista važno.

Uspjeli smo vam pokazati da pripadnost hrvatskoj manjinskoj zajednici nije teret, nije neobičnost i nije tek čuvanje prošlosti. Ona je vrijednost. Vrijednost koja čovjeka obogaćuje. Onaj tko govori dva jezika ne poznaje samo više riječi. On može biti kod kuće u dvije kulture, promatrati svijet iz dvije perspektive i u sebi nositi baštinu dviju zajednica.

Primili ste baštinu koju su vaši predci stoljećima čuvali na ovim prostorima. Sačuvali su svoj jezik, pjesme, običaje, vjeru i identitet čak i kad to nije bilo lako. Danas se suočavamo s drukčijim izazovima. Naš identitet više ne ugrožavaju zabrane, nego ravnodušnost. Ne ugrožava ga prisila asimilacije, nego zaborav.

Zato je posebno važno da se nikada ne sramite onoga što jeste. Govorite hrvatski! Pjevajte hrvatske pjesme! Njeguajte svoju tradiciju! Budite ponosni što pripadate zajednici čija prošlost, kultura i jezik obogaćuju vaš život. Jer sve ono što ste ovdje dobili predstavlja dodatnu vrijednost koju vam nijedna druga škola ne može pružiti na taj način.

Krležini osmaši

Naučili ste da hrvatski jezik nije samo predmet u rasporedu sati, nego živa poveznica s ljudima, zajednicama i novim mogućnostima. To će znanje ostati s vama i u budućnosti. Želim vam da uvijek imate hrabrosti sanjati, snage raditi za svoje ciljeve i mudrosti sačuvati sve ono što ste dobili ovdje, u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže”, poručila je ravnateljica Janja Živković Mandić.

Dirljivim riječima od svojih učenika oprostio se i razrednik Tibor Végh. On je među ostalim rekao:

„Svi koji su ovdje završili svoje osnovno obrazovanje ponijeli su sa sobom dio ove škole – uspomene, iskustva i trenutke koji ostaju trajno zapisani u čovjeku. Jer škola nije samo zgrada. Zidovi su samo okvir. Školu čini sve što u njoj živi. Čine je ljudi, odnosi, riječi podrške, pogledi razumijevanja, prijateljstva koja nastaju i tragovi koje svaka generacija ostavlja iza sebe.

I vi ste ostavili svoj trag.

Ostavili ste ga u učionicama, na školskim hodnicima, na izletima, natjecanjima, školskim priredbama, ali najviše u ljudima s kojima ste sve ovo zajedno doživjeli. U svojim nastavnicima, roditeljima, prijateljima i jedni u drugima. Svaki osmijeh, svaka nestašnost, svaki uspjeh i svaki izazov postali su dio povijesti ove škole.

Tražite i pronađite prave vrijednosti života! Budite hrabri kad bude teško i skromni kad budete uspješni. Ne bojte se pogriješiti jer se upravo kroz pogreške najviše raste.

Učite i čuvajte dobrotu, poštovanje i iskrenost jer će vas upravo te vrijednosti voditi dalje od bilo koje ocjene ili priznanja.

I kamo god krenuli, neka dio ove škole ostane u vama. A dio vas ostat će ovdje – među ovim zidovima, na fotografijama i u sjećanjima svih nas.”

Branka Pavić Blažetin

PRIZNANJA I DIPLOME

Za dobro učenje i primjerno vladanje:

- Lili Anna Böröcz
- Zóra Gyömbér
- Lili Kovácssevecs
- Anna Pethő
- Zora Zsifkó

Za doprinos razvoju razredne zajednice:

- Kende Csongor Géryni

Za doprinos rezultatima školske odbojkaške ekipe:

- Mirna Kassanin
- Hanna Luca Mészáros
- Anna Pethő

Za lijepe rezultate na polju sporta:

- Noel Perjás

Za postignute rezultate na državnom natjecanju OÁTV iz Hrvatskog jezika i Narodopisa u školskoj godini 2025./2026.:

- Oszkár Gábor Bolla

Za postignute rezultate iz matematike:

- Nimród Roland Rác

Prva sveta pričest u santovačkoj župi

Na zajedničkoj dvojezičnoj misi hrvatske i mađarske zajednice na blagdan Presvetog Trojstva, 31. svibnja, održana je prva sveta pričest u santovačkoj župi. Prva pričest jedan je od sedam svetih sakramenata, a s krštenjem i potvrdom čini sakramente kršćanske inicijacije.

Svečanost je počela ulaznom procesijom koju su predvodili santovački župnik i ministranti te sudionici u narodnim nošnjama i s barjacima. Za njima su išli prvopričesnici u pratnji lanjskih prvopričesnika te roditelji.

Svi sudionici svečanosti ispred crkve

Misno slavlje u župnoj crkvi posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije predvodio je santovački župnik Imre Polyák, a prigodnu propovijed održao je đakon Peter Juhász.

Prema tradiciji prvi dio mise bio je na mađarskom, a drugi na hrvatskom jeziku. Svečanost su uljepšali prvopričesnici prigodnim stihovima, čitanjima i molitvom vjernika, a stariji polaznici vjeronauka slavlje su uveličali u izvornoj narodnoj nošnji.

Zajednička fotografija ispred oltara

U okviru obredne svečanosti sakrament prve pričesti primilo je devetero polaznika vjeronauka, učenika santovačke hrvatske škole koje je i ove godine pripremila vjeroučiteljica Katalin Molnar Tomašev. Misno slavlje uljepšano je pjevanjem hrvatskih i mađarskih crkvenih pjesama koje je predvodio župni kantor i orguljaš Zsolt Sirok. Nakon blagoslova na kraju mise uslijedila je izlazna procesija do župnog ureda, gdje je održano tradicionalno druženje i zajednički objed prvopričesnika, a vlč. Imre Polyák uručio im je spomenice.

S. B.

Krizma u santovačkoj župi u marijanskom svetištu na Vodici

Oko petsto vjernika hodočasnika, možda i više, okupilo se 13. svibnja u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici na misnom slavlju u čast Gospe Fatimske i župnom krizmanju. Bila je to prva od redovitih mjesečnih pobožnosti koje se svake godine održavaju u čast Gospe Fatimske od svibnja do listopada.

Krizmanici s biskupom

Misno slavlje na otvorenom podno golemog Gospina kipa koji je postavljen i posvećen u listopadu 2008. godine predvodio je kalačko-kečkemetski nadbiskup Balázs Bábel, koji je mladima podijelio i sakrament krizme, a s njime su služili santovački župnik vlč. Imre Polyák te župnici okolnih naselja i drugi gostujući svećenici.

Po nauku Katoličke Crkve na krizmi katolici primaju na sebe Duha Svetoga kojeg je Isus obećao. Da bi se jasnije označio dar Duha Svetoga, vrlo je rano uz polaganje ruku dodano i mazanje mirisnim uljem – krizmom.

Budući da santovačku župnu zajednicu čine dvije zajednice, hrvatska i mađarska, već po običaju misno slavlje uljepšano je pozdravnim riječima, čitanjima i molitvom vjernika krizmanika na hrvatskom i mađarskom jeziku te pjevanjem koje je predvodio župni kantor Zsolt Sirok. Svečano misno slavlje uljepšali su mladi, pa i neki krizmanici u narodnoj nošnji.

Nakon prigodne propovijedi i obnavljanja krsnog zavjeta sakrament krizme primilo je dvadesetero mladih, osim iz Santova i iz okolnih naselja, među njima i pet santovačkih Hrvata – Šokaca koje je pripremila vjeroučiteljica Katalin Molnar Tomašev.

S. B.

TRENUTAK ZA PJESMU

Večer siva...

*Večer siva. Čudna kiša
Iz oblačnih bje vrela:
Od neba je pa do zemlje
Guste žice razapela.*

*Kroz tu harpu orijašku
Rasputani vjetar duje;
A sumornom vasionom
Udremljivo žice bruje.*

*Na oči mi vjeđe s tija
Ko zavjese klonu lake –
U dušu se kroz njih krađu
Drugog sv' jeta bajne zrake.*

Đuro Arnold

Hrvatsko hodočašće mladih u Međugorje okupilo sudionike iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj od 28. do 31. svibnja održano je peto zajedničko državno hodočašće mladih u Međugorje. Ovogodišnje hodočašće okupilo je četrdesetak mladih iz brojnih hrvatskih naselja i regija u Mađarskoj.

Sudionici su pristigli iz Prisike, Agendorfa, Hrvatskog Židana, Koljnofa, Santova, Salante, Birjana, Baje, Velikog Kozara, Narde, Šeljina, Kakića, Starina, Foka, Sikušda, Budimpešte i Pečuha. Time su bile zastupljene gotovo sve hrvatske regije u Mađarskoj – Gradišće, Bačka, Baranja, Podravina i Budimpešta.

Putovanje je počelo posjetom svetištu Gospe od Utočišta u Aljmašu, jednom od najpoznatijih marijanskih svetišta u Hrvatskoj. Nakon zajedničke molitve hodočasnici su nastavili put prema Međugorju, gdje su već prvoga dana sudjelovali u zajedničkoj molitvi.

Drugoga dana uslijedio je uspon na Križevac, jedno od najpoznatijih međugorskih molitvenih mjesta. Poslijepodne su mladi posjetili Mostar, gdje su sudjelovali na sve-toj misi u franjevačkoj crkvi te razgledali grad i njegove znamenitosti.

Za mnoge sudionike upravo su trenutci provedeni na Križevcu bili među najdojmljivijima tijekom hodočašća. Emilija Sörös iz Birjana istaknula je kako u Međugorje najradije dolazi zbog ljudi i zajedništva mladih, ali i zbog osobnog duhovnog iskustva koje doživljava na Križevcu.

„Najčešće dolazim zbog ljudi jer dolaze i mladi ljudi, ali dolazim i zbog toga da se penjem gore na Križevac, da pokažem sebi da mogu nositi sve svoje boli i sve svoje stvari koje nisam doživjela kako sam htjela. To nosim gore na Križevac i tamo se prepustim te pokažem sebi da će sve biti u redu. Samo moram drukčije pogledati stvari“, rekla je Emilija.

Trećega dana na programu je bio uspon na Brdo ukazanja, koje zauzima posebno mjesto u međugorskoj pobožnosti. Nakon toga sudionici su posjetili Stolac, a nakon povratka u Međugorje imali su priliku pro-

vesti dio vremena u osobnoj molitvi, druženju i razgledavanju svetišta. U večernjim satima ponovno su sudjelovali na svetoj misi i klanjanju.

Posljednjega dana hodočasnici su na povratku posjeti-

li Sarajevo te se nakon kraćeg zadržavanja uputili prema svojim domovima.

Tijekom cijelog hodočašća posebnu duhovnu atmosferu stvarali su zajednička molitva, pjesma i druženje. Mladi su se me-

đusobno upoznivali, razmjenjivali iskustva i stvarali nova prijateljstva, a duhovne pjesme i vedro pjevanje u autobusu te na večernjim druženjima uz gitaru i harmoniku obilježili su cijelo putovanje.

Na hodočašću je sudjelovao i predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić, koji se tijekom programa pridružio mladima u molitvi, pjesmi i zajedničkom druženju.

Peto državno hodočašće mladih pokazalo je snažnu povezanost hrvatskih zajednica u Mađarskoj. Mnogi su upoznali nove prijatelje i vratili se svojim domovima umorni, ali puni lijepih uspomena.

Andraš Kovač

Najmlađi plesači Čitaonice mohačkih Šokaca

CROKVIZ U CROATICI

U multimedijskoj dvorani Croatice u organizaciji Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“ i Hrvatskog internata „Collegium Croaticum“ 20. svibnja održan je CroKviz. Naslov kviza bio je „Što znaš o Hrvatskoj?“, a pitanja su bila iz područja zemljopisa, kulture, glazbe, estrade, filmova itd.

Na kviz se prijavilo šest ekipa koje su imale tri ili četiri člana. Među sudionicima bilo je iskusnijih natjecatelja (sličan CroKviz održan je nekoliko puta), ali i onih kojima je to bio prvi put. Ipak, s obzirom na to da je stručni suradnik Collegiuma Croaticuma i moderator Milan Kovač i ovoga puta vrlo pomno odabrao pitanja, šanse za pobjedu bile su jednake za sve.

Ekipa su bile zamoljene da odaberu ime i tako je ubrzo nakon 18 sati počelo veselo natjecanje u znanju. Milan je prije svake skupine pitanja jasno i jednostavno objasnio zadatak, a nakon toga uslijedilo bi uzbudeno iščekivanje te brzo „mozganje“ za pronalaženje pravog odgovora na postavljeno pitanje.

U bonus krugovima odvažniji su mogli riskirati jedan ili dva boda kako bi poboljšali svoje izgleda za pobjedu, no cijena netočnog odgovora bila je smanjenje bodova. Ta mogućnost unijela je još više uzbuđenja u igru jer je svaka ekipa barem jedanput riskirala par bodova.

Vodili su se živahni razgovori, čuli se uzvici „Znam!“ ili „Znam, ali ne mogu se sjetiti...“, a otkrivanje točnih odgovora također je izazvalo vesele komentare. Usput je neprimjetno upotpunilo znanje natjecatelja.

Prvo mjesto osvojila je ekipa „HOŠIG“

Vrhunac domišljatosti sastavljača kviza bio je krug pitanja „Tko/što nas spaja?“ koji je kroz odgovore na devet pitanja vodio k rješenju koje je glasilo *Croatica*. Rješenje su pogodile četiri ekipe, a najveće, vrlo ugodno iznenađenje snašlo je ekipu u kojoj je sudjelovala i sama ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Još jedan krug pitanja i riskantnog bonusa i došlo je vrijeme da se prebroje bodovi.

Prvo mjesto osvojila je ekipa „HOŠIG“, koju su predstavljali Leonid Bendjeskov, Lilla Bendjeskov, Mario Jerkić i Livia Nagy-Sója. Drugo mjesto osvojila je ekipa

„Ime“ s Markom Kišem, Stjepanom Prosenjakom, Dorom Regős i Antonijom Tešićem, a treće mjesto osvojila je ekipa „Bradamlu“, koju su činili Adam Barilovits, Luca Barilovits, Danica Kovács i Branimir Szabó.

Na kraju kviza pobjednicima su ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin i voditelj Collegiuma Croaticuma Stjepan Prosenjak uručili prigodne nagrade – paket Croatičinih knjiga i poklon-predmete HDS-a. Neobvezno druženje nastavilo se uz piće te slane i slatke grickalice. Čestitamo pobjednicima i zahvaljujemo svim natjecateljima na sudjelovanju! Vidimo se sljedeći put!

Kinga Pászti-Husvéti

Budimpeštanske hrvatske samouprave udružile snage u kazalištu

U organizaciji budimpeštanskih hrvatskih samouprava Ferencvaróša, Starog Budima – Bekašmeđera, Pešteržebeta i XVI. okruga 4. lipnja 2026. u kazalištu Thália izvedena je hrvatska predstava „Čušpajz od kanarinaca“ uz titlove na mađarskom i engleskom jeziku. Predstava je okupila stotinjak Hrvata iz Mađarske.

Predstava u režiji Jánosa Feledija nastala je u Starom Budimu u produkciji platforme za umjetničke programe na hrvatskom jeziku Asterion project. Prethodno je bila uvrštena i u program najvećeg međunarodnog kazališnog festivala MITEM u Nacionalnom kazalištu te je dobila velike pohvale mađarskih kazališnih kritičara.

Spomenuti organizatori uočili su interes za kazalište te su svim pripadnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj omogućili besplatne ulaznice za izvedbu.

Nakon što je premijeri u Nacionalnom kazalištu prisustvovao veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić, ovoga puta nazočili

Druženje nakon predstave

su diplomatski savjetnik Domagoj Šutalo te djelatnica VRH-a Mari-na Sikora, nadležna za kulturu, hrvatsku manjinu i medije.

Predstava je nastala uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH te hrvatske i mađarske samouprave Starog Budima – Bekašmeđera.

HG

Peteroviški školari na izletu u Hrvatskoj

Učenici dvojezične mađarsko-hrvatske osnovne škole iz Petrova Sela bili su na dvodnevnom izletu u Republici Hrvatskoj 5. i 6. lipnja. Izlet je bio organiziran za učenike viših razreda s ciljem da bolje upoznaju mjesta u Hrvatskoj o kojima smo učili tijekom nastave. Na izletu je sudjelovalo 38 učenika i šest nastavnika.

Naša prva postaja bio je dvorac Trakošćan, jedan od najpoznatijih srednjovjekovnih dvoraca u Hrvatskoj. Nakon toga posjetili smo Muzej krapinskih neandertalaca u Krapini. Muzej, smješten uz poznato nalazište, na interaktivan i zanimljiv način prikazuje evoluciju čovjeka. Smještaj smo imali u učeničkom domu u Bedekovčini.

U subotu smo program počeli posjetom zagrebačkom Muzeju iluzija, a zatim smo razgledali znamenitosti glavnog grada Zagreba. Naš vodič bio je Andrija Handler, koji nam je na zanimljiv način predstavio grad i njegovu bogatu povijest. Učenici su dobili i malo slobodnog vremena za šetnju gradom i kupnju suvenira. U sklopu programa vozili smo se zagrebačkom žičarom koja nas je odvezla do vrha Sljemena, odakle se pruža prekrasan pogled na Zagreb i okolicu.

Na povratku smo ručali u Dugom Selu kod obitelji Bunčić, na mjestu koje od srca preporučujem svima zbog izvrsne hrane i gostoljubivosti.

Izlet je protekao u ugodnom druženju, a učenici su se kući vratili bogatiji za nova znanja, iskustva i lijepe uspomene.

Ana Škapić Timar, ravnateljica · Foto: Tamás Teklits

KOLJNOF – Osnovnu školu Mihovila Nakovića u Koljnofu posjetila je 4. i 5. lipnja skupina učitelja osnovne škole iz Pokupskog kraj Zagreba. Posjet je ostvaren u okviru međunarodne suradnje dviju škola. Dvadeset i četiri učitelja predvođena ravnateljicom Šteficom Vrbán doputovala su kako bi se pobliže upoznala s načinom poučavanja u Koljnofu te s krajem u kojem žive gradišćanski Hrvati.

Ravnateljica koljnofske škole Agica Sarközi provela je goste kroz selo i školu te ih upoznala s pedagoškom praksom, među ostalim i s načinom poučavanja hrvatskoga jezika. Prema njezinim riječima gosti su pokazali velik interes za rad škole.

„U Koljnof su došli učitelji i učiteljice različitih struka, od povjesničara do matematičara“, istaknula je ravnateljica.

Učenici i gosti sudjelovali su na četirima radionicama: gastronomskoj, plesnoj, likovnoj i povijesnoj. Plesalo se i pjevalo, kuhalo, crtalo krov crkve sv. Marka u Zagrebu te slušalo predavanje o hrvatskoj zastavi i grbu. Osmerorazrednu dvojezičnu školu u Koljnofu pohađa 170 učenika.

Gosti iz Pokupskog posjetili su i Šopron, Wiener Neustadt i Željezno, gdje su se upoznali s dijelom kulture i povijesti gradišćanskih Hrvata koji žive na tim prostorima.

KOLJNOF – U Koljnofu je 7. lipnja gostovalo Hrvatsko kazalište u Pečuhu s predstavom „Soboslikar“. Tu komediju za odrasle izvedenu u koljnofskom Domu kulture režirao je Slaven Vidaković, a uloge igraju Maja Lučić, Selena Andrić i Dejan Fajfer. Gostovanje je ostvareno uz potporu Hrvatske samouprave Koljnofa.

Projekt povezivanja hrvatskih zajednica u Mađarskoj, Hrvatskoj i SAD-u

KUD „Tanac“ iz Pečuha krajem studenoga i početkom prosinca 2026. putuje u Sjedinjene Američke Države. Na put kreće 26 članova naše skupine – plesači, glazbenici i voditelji.

U Chicagu ćemo biti gosti našeg dugogodišnjeg partnerskog društva, KUD-a „Hrvatska baština“ Chicago. Suradnja traje već godinama, međusobno se posjećujemo, učimo jedni od drugih i njegujemo hrvatsku kulturnu baštinu izvan domovine. Tijekom boravka planirani su nastupi, radionice i druženja s hrvatskom zajednicom.

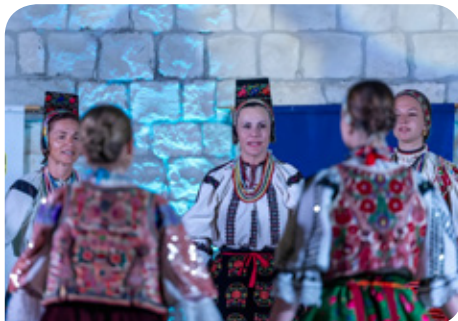
Nakon Chicaga putujemo u New York, gdje ćemo također posjetiti hrvatske institucije i zajednicu okupljenu oko Hrvatske katoličke misije kardinala Štapića.

Za nas ovo nije turističko putovanje, nego važan kulturni i zajednički projekt koji povezuje Hrvate iz Mađarske, Hrvatske i američkog iseljeničtva. Posebno nam je drago što će na put krenuti i mlađi članovi, kojima će to biti jedinstvena prilika da upoznaju hrvatske zajednice u SAD-u.

Veći dio troškova pokrivamo vlastitim sredstvima, donacijama i potporama hrvatskih samouprava u Mađarskoj. Nedostaje nam još manji dio sredstava, pa smo pokrenuli i mogućnost dobrovoljne potpore putem interneta: <https://chicago.tanac2.hu/>.

Kulturna udruga „Tanac“ od 1988. godine čuva i predstavlja plesove, glazbu i tradiciju hrvatske zajednice u Mađarskoj. Naš je cilj da ta živa kulturna baština ne ostane samo prošlost, nego da bude i sadašnjost i budućnost.

Godine 2026. ostvarila se mogućnost da ansambl u sklopu međunarodne kulturne

suradnje predstavlja hrvatsku zajednicu u Mađarskoj i preko oceana – u Chicagu.

Ova podrška ne odnosi se na „obično putovanje“ ili jedan nastup. Tanac u ovom procesu predstavlja cijelu hrvatsku zajednicu u Mađarskoj uz susrete i zajedničke programe koji jačaju identitet, odnose i zajedničku kulturnu odgovornost. Proračun projekta iznosi 45 000 eura, od čega je najveći dio već osiguran uz različite potpore i vlastita sredstva. Trenutačno nedostaje 6 000 eura kako bi se projekt mogao potpuno ostvariti.

Zahvala na podršci

Iskreno zahvaljujemo svima koji su dosad financijski podržali ili izrazili namjeru potpore ostvarenju putovanja ansambla Tanac u Chicagu.

- ▶ Hrvatska samouprava XVIII. okruga (Budimpešta)
- ▶ Hrvatska samouprava Dombola

- ▶ Hrvatska samouprava Starina
- ▶ Hrvatska samouprava Dušnoka
- ▶ Hrvatska samouprava Martinaca
- ▶ Hrvatska samouprava Gare
- ▶ Hrvatska samouprava Hrvatskoga Židana
- ▶ Hrvatska samouprava Katolja
- ▶ Hrvatska samouprava Koljnafa
- ▶ Hrvatska samouprava Komloa
- ▶ Hrvatska samouprava Lipótvárosa
- ▶ Hrvatska samouprava Lotara
- ▶ Hrvatska samouprava Pečuha
- ▶ Hrvatska samouprava Prisiike
- ▶ Hrvatska samouprava Salante
- ▶ Hrvatska samouprava Sepetnika
- ▶ Hrvatska samouprava Velikoga Kozara
- ▶ Hrvatska samouprava Novoga Sela
- ▶ Hrvatska samouprava Baškuta
- ▶ Hrvatska samouprava Pogana
- ▶ Hrvatska državna samouprava
- ▶ Hrvatska samouprava Đursko-mošonsko-šoprons županije
- ▶ Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Podrška privatnih osoba

- ▶ Béla Pörös
- ▶ Annamária Laskovicsné Szendrői
- ▶ László Mészáros
- ▶ Eszter Gaálné Tiszai
- ▶ Katalin Vranesicsné Dr. Kollár
- ▶ Mónika Ildikó Getta

KUD „Tanac“

PEČUH – U Pečuhu je 28. svibnja 2026. održan IV. narodnosni kviz koji je organizirao Ured za narodnosti grada Pečuha. Hrvatsku gimnaziju „Miroslav Krleža“ predstavljale su dvije peteročlane ekipe učenika 10. i 11. razreda. Natjecanje je bilo provjera znanja o 11 narodnosti koje žive u Pečuhu. Sudionici su morali pokazati svoje znanje o njihovoj povijesti, kulturi i tradicijama. Osim rješavanja kviz-pitanja ekipe su imale zadatak pronaći važne ustanove i zgrade povezane s pojedinim narodnostima kao što su Hrvatsko kazalište, Lenauova kuća ili srpska pravoslavna crkva te se fotografirati na tim lokacijama. Na natjecanje se prijavilo ukupno devet ekipa, uglavnom iz narodnosnih i crkvenih srednjih škola. Iako ekipe naše škole Miroslava Krleže ove godine nisu osvojile nijedno od prva tri mjesta, natjecanje je za njih bilo vrijedno iskustvo. Stekli su nova znanja o narodnostima i njihovoj bogatoj kulturnoj baštini.

Izvor: Škola Miroslava Krleže

Mala stranica

O POLJUPCU

- Filematologija je znanost o ljubljenju.
- Poljubac u obraz ili čelo označava dobrodošlicu, srdačan pozdrav, iskazivanje podrške ili utjehu.
- Ljubljenje ruke ili prstena (poput papinskog) simbolizira duboko poštovanje, odanost i poniznost.
- Poljubac smanjuje stres, potiče osjećaj sreće i opušta tijelo.
- Ubrzava rad srca, opušta tijelo, a istodobno jača imunitet i zdravlje usne šupljine zahvaljujući razmjeni sline.
- Poljubac u mozgu aktivira oslobađanje dopamina, oksitocina (hormona ljubavi i povezivanja) i endorfina (prirodnog analgetika koji ublažava bol).
- Pomaže u širenju krvnih žila, snižava krvni tlak i može pomoći u ublažavanju glavobolje.
- Strastven poljubac uključuje rad više od 30 mišića lica, što poboljšava tonus kože.
- Ljubljenje je vrlo važno za dublje povezivanje s partnerom i održavanje emocionalnog zdravlja.

Beta

NULTI RAZRED HRVATSKE GIMNAZIJE MIROSLAVA KRLEŽE NA JEZIČNO-KULTURNOM PROGRAMU U HRVATSKOJ

Nulti (jezično-pripravni) razred Hrvatske gimnazije Miroslava Krleža boravio je od 25. do 29. svibnja u Hrvatskoj u sklopu jezičnog i kulturnog programa.

Tijekom boravka učenici su posjetili Nacionalni park Krka te razgledali znamenitosti Šibenika. Poseban dojam na njih ostavile su priče iz prve ruke o Draženu Petroviću koje im je prenio Fabijan Žurić (Fabo), Draženov prijatelj i suigrač iz KK Šibenka.

Posjetili su i Gimnaziju Antuna Vrančića, gdje su nazočili dvama satovima hrvatskoga jezika te se upoznali s poviješću škole. Primio ih je ravnatelj škole Ivan Knežević, a tom je prilikom dogovorena i buduća suradnja između šibenske i pečuške gimnazije.

Učenike su na putovanju pratili razrednica Magdalena Drinóczi i profesor Zoran Marijanović.

Posebnu zahvalnost učenici i njihovi profesori uputili su obitelji Goher, roditeljima učenika nultog razreda, koji su velikodušno osigurali besplatan smještaj, dvaput ih počastili večerom te nesebično pomagali u organizaciji cijelog programa.

Beta

LJETNE RAZBIRIGE

Djeca šalju baki fotografije vrta koje se razlikuju u sedam detalja. Pronađite ih!

Hrvatski kajkavski dan u Mlinarcima

U organizaciji Hrvatske samouprave Mlinaraca 13. lipnja u Mlinarcima je održan tradicionalni Hrvatski kajkavski dan, čiji je cilj očuvanje i njegovanje kajkavskog narječja, hrvatske kulturne baštine i gastronomske tradicije te obogaćivanje kulturnog i društvenog života kao i turistički razvoj područja. Tijekom dana na biciklističkoj ruti predstavljena je prirodna ljepota pomorskoga kraja, a uz nastup brojnih kulturnih udruga iz Fičehaza, Kerestura, Pustare, Sepetnika, Sumartona, Mlinaraca i Kotoribe bogatstvo hrvatskog kulturnog nasljeđa regije. U krušnoj peći, pećnicama i kotlićima nastajala su ukusna tradicionalna jela, a u večernjim satima okupljene su zabavljali međimurski pjevač Mirko Švenda Žiga i Sumartonski lepi dečki. Izvođače i uzvanike pozdravila je predsjednica Hrvatske samouprave Mlinaraca Žužana Kotnjek, a načelnik János Kósa zahvalio je mjesnoj hrvatskoj zajednici na njegovanju hrvatskih tradicija i organiziranju brojnih programa. Priredbu je otvorio parlamentarni zastupnik Csaba Lovkó.

Njegovanje hrvatske kajkavske baštine u Mlinarcima obnovila je hrvatska samouprava prije nekoliko godina vidjevši kako sve manje žitelja govori to osebujno narječje. Prvo se sjetila kajkavskog motiva tzv. kajkavske ruže, motiva pomurske narodne nošnje, pa je dala izraditi željezni kip na mjesni dom kulture te je s drugim civilnim udrugama počela organizirati radionice na kojima su se počeli njegovati hrvatski običaji. Dok se nešto izrađivalo, razgovaralo se na kajkavskom dijalektu. Od tih priča snimljeni su i razni materijali od kojih su objavljena i razna izdanja, jedna brošura o pomurskim običajima i kuharica u kojoj su recepti i na kajkavskom narječju kako bi se sačuvali stari izrazi.

Hrvatski kajkavski dan ove godine usredotočio se na pomurske popevke, koje čuvaju kajkavsko narječje s raznim varijantama mjesnih govora od jednog sela do drugog. Važno je bilo i druženje žitelja s obiju strana rijeke Mure, naime Mlinarci imaju prijateljsko selo s druge strane rijeke Mure, a to je Kotoriba. Neki od Mlinarčana imaju i rodbinu na drugoj strani rijeke upravo u Kotoribi.

Kuha se gulaš

Plesna skupina „Regica” iz Mlinaraca u novoj narodnoj nošnji

Predsjednica Hrvatske samouprave Mlinaraca Žužana Kotnjek još govori kajkavski dijalekt, ali kako i sama priznaje, sve teže. „Kajkavski dan osmislili smo da se toga dana prisjetimo naših Hrvata koji su još prije 30–40 godina samo na kajkavskom narječju razgovarali. Najstarijim ljudima je još uvijek prirodno da međusobno razgovaraju kajkavski, moja generacija još dobro razumije, ali već ga ne koristimo, jedino kada nam se obraćaju stariji ljudi. Iako već manje govorimo na našem dijalektu, naš kajkavski će uvijek čuvati naše popevke, recepti starih jela, nazivi narodne nošnje i običaji. Uz njih pokušavamo ga i jačati”, rekla je predsjednica te dodala da je cijeli kulturni program osmišljen u duhu pomurske kajkavske kulture.

Dok su na školskom dvorištu ekipe kuhale gulaš i pekle meso, žene su u pećnicama pekle pomursku gibanicu, mazanicu, žličnake, cvaru i druga jela. Dok su se kušala ukusna jela, na pozornici se odvijao kulturni program. Djeca mjesnog vrtića prikazala su pomurske dječje igre na kajkavskom dijalektu, Pjevački zbor „Petripske ružice” također je na program donio pomurske popevke, a njima se pridružio pjevački zbor iz Fičehaza. Pjevačka i plesna skupina „Biseri Pustare” i Plesna skupina KUD-a „Sumarton” publiku su obradovali pomurskim plesovima. Pjevački zbor iz Sepetnika ovoga je puta pjevao uglazbljene pjesme poznatih mađarskih pjesnika, a Pjevački zbor „Ružmarin” iz Kerestura izveo je kratku scenu uz hrvatske popevke. Domaći Pjevački zbor „Joška Vlašić” s citerašima i Plesna skupina „Regica” za ovu su se prigodu pripremili s novim repertoarom pomurskih popevaka i novom pomurskom koreografijom. Uz to su predstavili i novu narodnu nošnju koju im je dala sašiti Udruga za razvoj zajednice Mlinaraca. S druge strane granice stigao je KUD „Kotoriba”, a njegovi plesači, pjevači i tamburaši izveli su kotoripske plesove i međimurske popevke. Tamburaši su s hrvatskom glazbom dugo zabavljali publiku. S međimurskom popevkom nastavio je i poznati hrvatski pjevač etnoglazbe Mirko Švenda Žiga, koji je vrlo popularan s moderno obrađenim pomurskim popevkama. Kajkavski dan zaokružila je zabava na kojoj su okupljene hrvatskom pop-glazbom zabavljali Sumartonski lepi dečki.

Beta

PRISJETILI SE ZRINSKOG

U organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije, Hrvatske samouprave Jegerseka, Osnovne škole „Nikola Zrinski” i Hrvatske samouprave Kerestura početkom svibnja kod Nacionalnog spomen-mjesta Novog Zrina ponovno su se okupili predstavnici samouprava i raznih udruga koje njeguju spomen na Zrinske iz Mađarske, Hrvatske i Slovenije. Na mjestu gdje je stajala utvrda Nikole Zrinskog prisjetili su se njegovih junačkih djela. Priredba je nazvana Zrinjijadom po scenskoj igri koju je osmislila predsjednica Hrvatske samouprave Kerestura i Udruge Zrinskih kadeta Anica Kovač i pritom uključila mnoge partnere s tromede. Scenskoj igri prethodilo je polaganje vijenaca na spomenik i sveta misa.

Pomurski se kraj s tisuću niti veže uz velikana Nikolu Zrinskog, župana Zalske županije koji je bio kapetan i hrvatski ban, a posjedi obitelji nalazili su se i na lijevoj obali rijeke Mure. U obrani Međimurja negdje blizu Mlinaraca vodila se bitka u kojoj je Zrinski odnio jednu od svojih najvećih pobjeda protiv Turaka, 27. studenoga 1663. godine. Nedaleko od Kerestura i Belezne, u neposrednoj blizini ušća Mure i Drave, radi obrane Međimurja Nikola Zrinski 1661. godine dao je izgraditi Novi Zrin, koji su turske postrojbe nakon krvave opsade 1664. godine razorile zbog neodlučnosti carske vojske. Na tome mjestu u prekrasnoj prirodnoj okolini podignut je spomenik, a za to mjesto osmišljena je scenska igra Zrinjijada. Na premijeri Zrinjijade prije dvije godine lijevala je kiša, stoga je predstavu trebalo smjestiti u Seoski dom. No ovoga puta vrijeme je bilo odlično i Zrinjijada je prikazana na mjestu gdje su se nekada odigravale prave borbe. Scenografiju je osmislila Anica Kovač, a na kajkavski dijalekt prenijela ju je dr. Erika Rac. Amaterski glumci, članovi povijesnih postrojbi, djeca iz Kerestura, glazbenici i plesači, ravnatelji, nastavnici škola s obiju strana granice u kostimima povijesnog razdoblja i ovoga su puta dočarali doba Zrinskih. Amatersko putujuće kazalište i nadalje ima planove iako

Sudionici Zrinjijade kod Novog Zrina

nije lako okupiti ljude iz triju zemalja, ali svatko od njih vodi se krilaticom Zrinskog: „Sors bona, nihil aliud” („Samo dobra sreća, ništa više” – samo to treba i sve se može).

Beta · Foto: Radovan Petković

Pustolovine santovačkih učenika u Bačkom Monoštoru

Učenici s učiteljicom, Monoštorkinjom Sonjom Periškić Pejak

Suradnja Hrvatske osnovne škole sa šokačkim Hrvatima u prekograničnom Bačkom Monoštoru sve je ustaljenija. Nakon što su Monoštorci, članovi KUD-a „Bodrog” i Pjevački zbor „Kraljice Bodroga”, gostovali u Santovu, učenici 3. razreda Hrvatske škole boravili su u posjetu „europskoj Amazoni”. Tijekom boravka u Bačkom Monoštoru učenici su posjetili pčelarsku učionicu, majstora Ivana i Etno kuću „Mali Bodrog”, a bili su i na izletu brodom po kanalu Dunav – Tisa – Dunav. Na povratku u Santovo posjetili su i zoološki vrt „Miki zoo” u obližnjem Kolutu.

S. B. · Foto: Hrvatska škola u Santovu (Facebook)

BUDIMPEŠTA – Na XIII. Festivalu narodnosti XIII. okruga i ove se godine 30. svibnja svojim kulturnim i gastronomskim programima predstavilo 12 narodnosti koje žive u tom okrugu. Među brojnim izvođačima nastupila je i plesna skupina iz Erda „Igraj kolo”, koja je izvela hrvatske plesove. Nije izostao ni zanimljiv narodnosni kviz, a sudionicima su podijeljene i prigodne nagrade. Cjelodnevni program u šatorima i na otvorenom privukao je brojne posjetitelje, a pod narodnosnim šatorima mogla su se kušati i ukusna tradicijska jela. Sve narodnosti predstavile su se i prigodnim izložbama, među njima i Hrvati.

BUDIMPEŠTA – U sklopu 18. Festivala Belvárosi Piknik, koji se održavao od 29. do 31. svibnja na prestižnim gradskim lokacijama – Trgu Szabadság i Trgu Erzsébet, među brojnim izvođačima 30. svibnja nastupio je i Tamburaški sastav „Stoboš” iz Velike Kaniže.

Parlament po hitnom postupku raspravlja o izmjenama Zakona o medijima

Mađarski parlament počeo je opću raspravu o prijedlogu izmjena Zakona o medijskim uslugama i masovnim komunikacijama te drugih povezanih zakona na sjednici 15. lipnja 2026. godine. O prijedlogu izmjena medijskog zakonodavstva raspravlja se kao o narodnosnoj točki dnevnog reda.

Prijedlog zakona, podnesen 12. lipnja, predviđa temeljitu reorganizaciju sustava javnih medija. Njime bi se ukinuo sadašnji model koji se temelji na javnoj zakladi i MTVA-u, razdvajale djelatnosti radijsko-televizijskog javnog servisa i novinske agencije te uspostavili novo nadzorno tijelo i novi sustav financiranja.

U Mađarskom parlamentu istoga dana zasjedao je Odbor za narodnosti, na čijem se dnevnom redu također nalazio prijedlog izmjena Zakona o medijima. Odbor je raspravljao o prijedlogu u okviru narodnosnih pitanja s obzirom na to da se zakonske izmjene mogu odraziti i na djelovanje narodnosnih medija u Mađarskoj.

Mađarski parlament odlučio je prijedlog razmatrati po hitnom postupku, čime se ubrzava zakonodavni proces i omogućuje brže donošenje odluke o predloženim izmjenama. U ime Odbora za narodnosti u

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Gudan

Mađarskoj hrvatski glasnogovornik u Mađarskom parlamentu Ivan Gudan iznio je 15. lipnja stajalište Odbora o prijedlogu izmjena Zakona o medijskim uslugama i masovnim komunikacijama. U svojem obraćanju osvrnuo se na predložene promjene u sustavu javnih medija te na njihov mogući utjecaj na djelovanje narodnosnih medija u Mađarskoj. Na svojem Facebook profilu napisao je:

„U svom prvom obraćanju u Parlamentu govorio sam o važnosti narodnosnih medija za očuvanje jezika, kulture i identiteta nacionalnih manjina. Podsjetio sam na dugu tradiciju radijskih i televizijskih programa na jezicima narodnosti, koji već desetljećima imaju važnu ulogu u informiranju i povezivanju narodnosnih zajednica.

Upozorio sam na probleme s kojima se suočavaju narodnosni radijski i televizijski programi, poput nedostatka transparentnosti, zastarjele tehničke opreme i ograničenih uvjeta za rad. Pozvao sam zastupnike da pri donošenju odluka o budućnosti javnih medija uzmu u obzir potrebe narodnosti te osiguraju uvjete za kvalitetan i dostupan program na materinskim jezicima kako bi javni mediji mogli ispunjavati svoje ustavne obveze prema narodnosnim zajednicama.”

Branka Pavić Blažetin

VRTIĆ – KRLEŽA

Lipanj je vrijeme kad se mališani koji pohađaju vrtić prigodnim programima predstavljaju svojim roditeljima, bakama i djedovima te pokazuju što su sve naučili tijekom odgojne godine koja je iza njih. To je ujedno i vrijeme kad se najstariji polaznici oprašaju od vrtića jer će od jeseni zauzeti svoja mjesta u školskim klupama.

Svečanosti opraštanja uvijek su posebne i svečane. Puno je cvijeća i zahvalnosti za sve naučeno, ali i poneka suza koja potekne i ne da se zaustaviti. Može se vidjeti na dječjim i roditeljskim licima, ali i na licima odgajatelja.

Tako je bilo i u Hrvatskom vrtiću Miroslava Krleže u svim skupinama – Leptirićima, Bubamarama i Visibabama te Tulipanima.

Atmosferu ovih dirljivih trenutaka najbolje će vam dočarati fotografije koje nam je poslala Mirkova mama Anita.

Branka Pavić Blažetin

